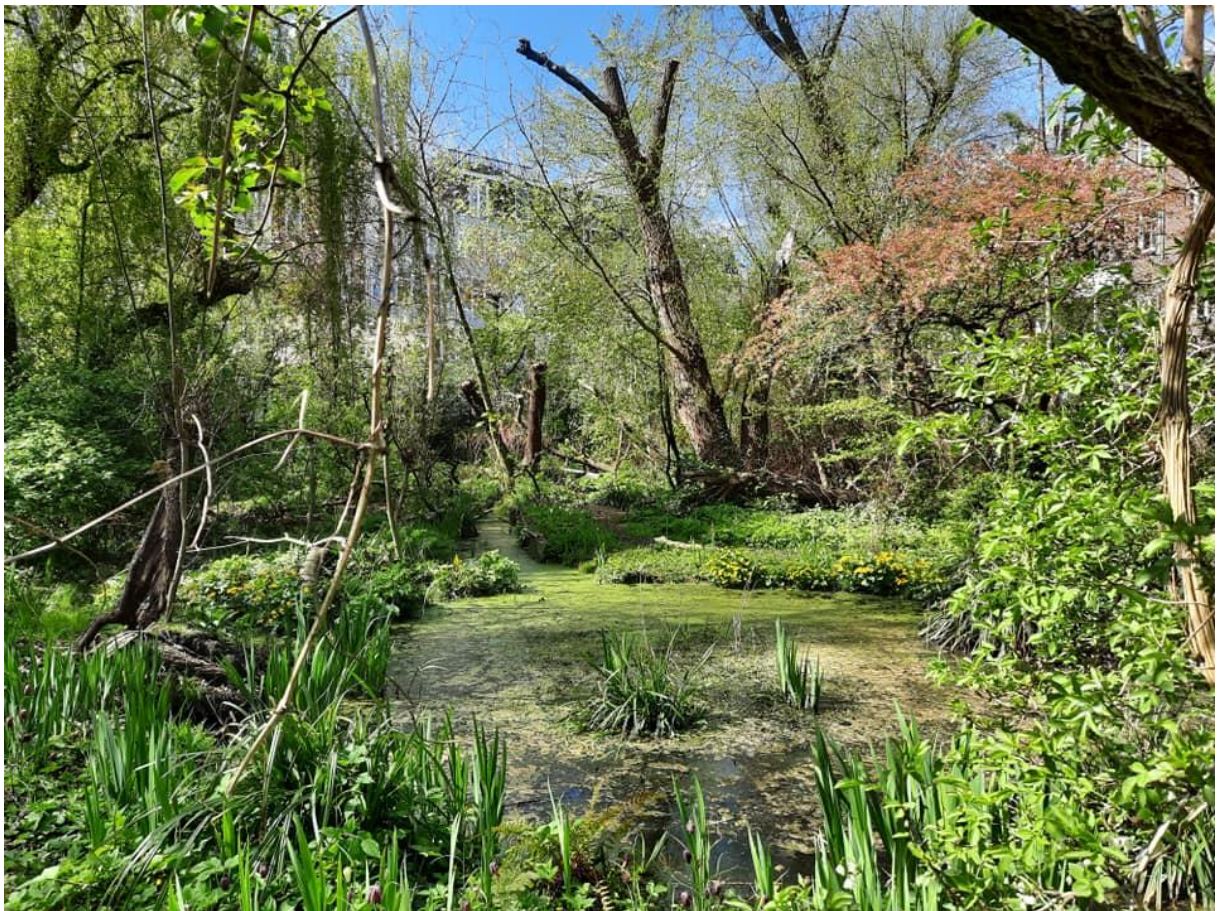

Natuurtuin Slatuinen

Jaarverslag 2021

Stadsdeel West Amsterdam

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Beheer van de tuin	4
Natuureducatie in de tuin	9
Buurt- en wijkfunctie van de tuin	10
Het jaar 2021 in cijfers	13

NATUURLITERAIRE INSPIRATIE

Madelieven

Madelieven zijn er altijd,
En die ze wil zoeken die vindt er;
We zijn ze slechts een ogenblik kwijt,
In 't barste van de winter.

En daar het voor mij nog geen winter is,
Maar – zo als gij 't wilt noemen!
Zo leg ik heden op uwe dis,
Een handvol van deze bloemen.

Gij hebt er gewis wel eens mooier aanschouwd,
Die frisser en fleuriger blonken;
Maar hebben ook zij niet haar hartje van goud,
Dat hemelse dauw heeft gedronken?

*Nicolaas Beets, Madelieven.
Haarlem: De erven F. Bohn, 1870*

Stichting Natuurtuin Slatuinen
Adres: Slatuinenweg 45
1057 KB Amsterdam
Telefoon: 020 – 4124361
E-mail: slatuinen@tiscali.nl
Website: www.natuurtuin-slatuinen.nl
Facebook: <https://facebook.com/Slatuinen>
Kamer van Koophandel no.: 41216978
ING rekening: NL18INGB0007703824

VOORWOORD

U heeft het jaarverslag van de Stichting Natuurtuin Slatuinen in handen: het verslag waarin we terugkijken op onze activiteiten van het jaar 2021 ter bevordering van een groen, sociaal en levendig stadsdeel, mede dankzij financiering van de gemeente Amsterdam.

De lockdown maatregelen hebben met zich mee gebracht dat de Natuurtuin Slatuinen tot half mei gesloten voor bezoekers is gebleven. Beheerder en vrijwilligers zijn echter onverdroten doorgesgaan met beheer en onderhoud van de tuin. Zodat de bezoekers bij openstelling, met extra corona maatregelen, de Slatuinen zoals vanouds als een aantrekkelijke plek ervoeren, als een ideale 'doorstroomlocatie' in de buitenlucht.

Het evenement Open Tuinen West, dat in het eerste weekend van september was gepland, kon helaas niet doorgaan. Wel konden we gelukkig het weekend daarop aanhaken bij Open Monumentendag, waarbij het terrein van de huidige natuurtuin als plek aan het Slatuinpad in de voormalige plattelandsgemeente Sloten prima paste bij het thema: Buiten Buurten. Veel bezoekers werden rondgeleid, zowel door de eigen gidsen alsook door de op initiatief van Open Monumentendag getrainde junior gidsen.

Natuureducatie aan de schoolkinderen heeft dit jaar gelukkig in het najaar weer doorgang kunnen vinden.

Een van de activiteiten die we voor dit jaar heel graag hadden willen ondernemen was de viering van ons dertigjarig jubileumfeest, maar omdat we dat onder nagenoeg pre-corona omstandigheden willen doen, hebben we het feest uitgesteld.

Per half december moesten we de tuin wederom wegens een lockdown sluiten, in de hoop dat in de loop van 2022 onze activiteiten met beduidend minder beperkingen vergezeld zullen gaan dan dit jaar en het jaar ervoor.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van de Stichting Natuurtuin Slatuinen.

Louis Stuster, voorzitter
Nico Kuyvenhoven, secretaris
Jack Horio, penningmeester

BEHEER VAN DE TUIN

Wat is een natuurtuin?

Wij verstaan onder een natuurtuin een tuin waarin de natuur gedeeltelijk haar gang kan gaan. De nadruk ligt op spontane ontwikkeling. Door beheer wordt er gestuurd in de ontwikkeling. Het gebruik van bomen en kruiden is voornamelijk inheems.

Belangrijke doelstellingen zijn:

- Ontwikkelen en handhaven van soortenrijkdom van inheemse planten.
- Ontwikkelen en handhaven van variaties in milieutypes.
- Het realiseren van milieutypen waar binnen natuurlijke processen zorgen voor soortenrijkdom.
- Het bieden van rust, foerageer -en broedplaatsen voor dieren (zoogdieren, vogels insecten en amfibieën).

Een 'verborgen paradijsje' gerund door vrijwilligers

Een 'verborgen paradijsje' wordt het wel genoemd: Natuurtuin 'De Slatuinen'. Naast grote bonte spechten, esdoorns en dolle kervel vinden midden in het stadsdeel De Baarsjes nog talloze andere soorten bloemen, planten, vogels en kleine zoogdieren hier een rustige plek. Een bijzondere plek, die ook op een bijzondere manier wordt beheerd, namelijk door bewoners uit de buurt.

Spil in dit geheel is de beheerder, de deeltijd-betaalde kracht, wiens focus uiteraard op de tuin zelf ligt en onder wiens deskundigheid vijf 'groene' vrijwilligers de tuin onderhouden. Of het nu hard waait of regent, de vrijwilligers plegen bijna elke donderdag geheel belangeloos onderhoud in de tuin. Om maar een greep uit de werkzaamheden te doen: van het maken van takkenrillen tot het begaanbaar houden van de paden, van het al snoeiende, wiedzende en plantende bewaken van de soortenrijkdom tot het beheren van de terreintypes, zoals – zwaar werk! - het baggeren van de vijvers. Dit heeft ook een 'multiplier effect' op de directe omgeving: niet alleen een tuin die prachtig is, maar ook 'rainproof' en van invloed op de (WOZ-) waarde van de huizen.

< Half april 2021. Een weelde aan kievitbloemen koestert zich aan de lenteson. Een pracht die helaas vanwege de lockdown slechts door weinigen bewonderd kon worden.

Code rood

Zondag 7 februari luidde een week van echt winterweer in. Op deze dag gold code rood voor het hele land wegens flinke sneeuwval, een sterke, snijdende oostenwind en diensgevolge 'jachtsneeuw'. Als 'doorstroomlocatie' zat de Slatuinen nog midden in de strenge lockdown (inclusief avondklok), dus helaas konden er geen leden van hetzelfde huishouden elkaar op zondagmiddag een sportieve sneeuwbal toewerpen, al dan niet – overeenkomstig de richtlijnen van de Rijksoverheid – vergezeld van één persoon uit een ander huishouden. De tuin was in volledige winterslaap. Alleen 's-nachts druppelde zachtjes de waterkraan in het Slatuinhuis ter voorkoming van bevriezing van de leidingen.

De Slatuinen op zondag 7 februari: de eerste sneeuwdag van het jaar.

Het verborgen groene paradijsje Natuurtuin Slatuinen

THEMA'S
KLIMAATADAPTATIE

FASE
VOLTOOID

INITIATIEFNEMER
BEWONERSORGANISATIE

Achter een ijzeren poort tussen huizenblokken ligt de in 1991 opgerichte Natuurtuin Slatuinen, een bomenrijke groene oase met een rijke flora en fauna. Maar liefst 4.000 vierkante meter vol planten en dieren. Mensen weten niet wat ze zien als ze de tuin betreden.

N.a.v. 30 jaar Natuurtuin Slatuinen zijn Marijke Kooijman (beheerder) en Pieter Nieuwkamp (oprichter) geïnterviewd namens de Gemeente Amsterdam.

Een artikel verscheen in een uitgave van de Amsterdam Krant: Jaargang 8, no. 1, maart 2021, editie West.

Ook is het artikel gepubliceerd op de website van:

Nieuw Amsterdams Klimaat

<https://www.nieuwamsterdamsklimaat.nl/initiatieven/het-verborgen-groene-paradijsje-natuurtuin-slatuinen>,

een recent initiatief van de Gemeente Amsterdam om duurzaamheid en vergroening te bevorderen. Op de site worden projecten gepubliceerd ter inspiratie voor de Amsterdammers die ook graag willen bijdragen aan de leefbaarheid van de stad.

< Voorblad van het Slatuinen artikel in **Nieuw Amsterdam Klimaat**.
Op de foto Marijke Kooijman, Karin Mantel en Pieter Nieuwkamp.

Geknakte wilg

Op woensdag 16 juni laat in de middag hoorden de burens aan de Slatuinenweg een knappend en krakend geluid uit de tuin vandaan komen. Bij inspectie bleek dat van een wilg een grote tak bijna was afgebroken. Gelukkig was de tak traag naar beneden zijgend vlak boven het dak van het Slatuinhuis tot stilstand gekomen, zonder schade aan het gebouw te veroorzaken. Het was die woensdag al flink warm geweest, maar op donderdag zou de thermometer door nagenoeg het hele land

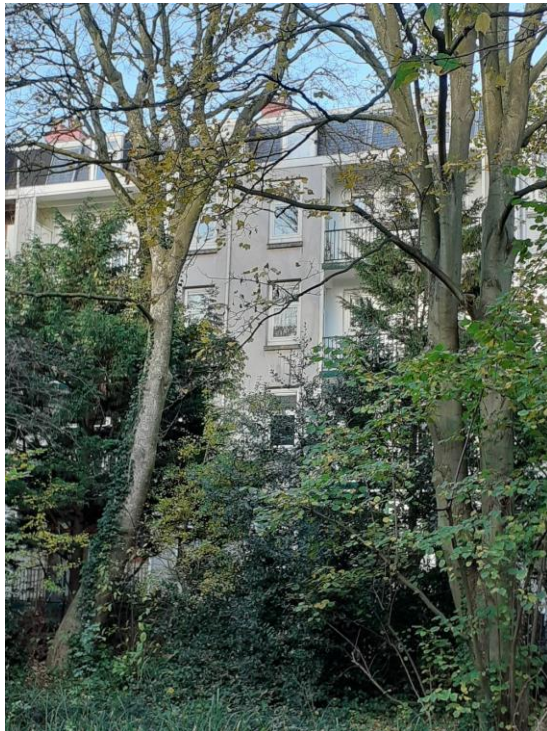

tropische waarden aangeven: omstandigheden die uitnodigen om in de natuurtuin verkoeling te zoeken. Gelukkig kon (het team van) de boomtaxateur de tak van de gescheurde wilg spoedig verwijderen, zodat de bezoekers ook in dit deel van de tuin veilig konden vertoeven.

< *De geknakte wilg op woensdag 16 juni.*

Verkenning beschermwaardige bomen

In het kader van een actualisatie van de lijst beschermwaardige bomen door de gemeente in West werd er op donderdag 22 en 28 oktober in de Natuurtuin Slatuinen een schouw (verkenning, inventarisatie) gehouden. De oudste bomen zijn drie esdoorns, waarvan twee wellicht onderdeel zijn geweest van het parkontwerp van het voormalige Julianapark, dat werd aangelegd in 1912. Bomen ouder dan 1912 bevinden zich niet op het terrein, want nog iets verder terug in de tijd maakte het namelijk nog deel uit van de tuinderijen en weilanden in het uitgestrekte polderland van de gemeente Sloten (opgegaan in Amsterdam in 1921). Vlak bij het Slatuinhuis staat nog een Atlasceder, die op 1924 wordt gedateerd. Het plantjaar van de oudste schietwilg is ca. 1938 en maakte toen deel uit van een natuurlijke schutting.

De twee esdoorns die wellicht teruggaan tot 1912, toen het voormalige Julianapark er werd aangelegd.

De schietwilg uit ca. 1938.

Het Kroosteam

In de loop der tijd had zich bagger en organisch materiaal op de bodem van de vijvers opgehoopt in een mate dat het water te voedselrijk werd. Om het zuurstofgehalte, het dierlijk leven en de biodiversiteit in het water terug te krijgen, moesten de vijvers ontdaan worden van een fijnbladige kroossoort dat bijna het gehele wateroppervlak bedekte. Daartoe werd vanaf vrijdag 12 november voor een aantal dagen van een gehuurd cilindervormig, rood scherm gebruik gemaakt. Een lid van het 'kroosteam' doopte het rode drijvende tuig al gauw tot 'kroosanaconda', alsof het een herbivore reuzenslang betrof die zich gulzig tegoed deed aan de vrijelijk op het water groeiende plantenmassa. Weliswaar zijn er apparaten, kroosbusters genaamd, waarmee dat wel degelijk mogelijk is, maar in dit geval werd het kroos met het scherm zoveel mogelijk bijeen gedreven en vervolgens met schepnetten uit het water gevestig. Dat bleek minder eenvoudig dan het leek vanwege de modderige, schuin aflopende waterkant.

< Vrijwilligers Ietje van Dongen en Rob Spangenberg aan de slag: boven vóór de ontkroosing, onder na de ontkroosing.

Ook werd er zoveel mogelijk blad uit het water geharkt en werden planten aan / in het water teruggesnoeid. In de loop van het voorjaar 2022 zal moeten blijken of de ingrepen voldoende zijn om in de vijvers weer een duurzaam ecologisch evenwicht te bereiken en tevens te behouden zonder extra maatregelen.

NATUUREDUCATIE IN DE TUIN

Het natuureducatie project in het kader van NME (Natuur- en Milieueducatie) is een belangrijk natuurbelevingsproject, ten behoeve van de groepen 1 t/m 6 in het primair onderwijs in Stadsdeel West. Dit vaste onderdeel van de activiteiten die in de Natuurtuin Slatuinen georganiseerd worden kon ook dit jaar tot onze grote spijt in het voorjaar vanwege een volledige lockdown nog geen doorgang vinden, maar in het najaar was dit gelukkig wel weer mogelijk.

De volgende scholen deden mee: Admiraal de Ruyterschool, Al Maes (van Stichting As-Siddieq), Alwafa, Hildebrand van Loonschool en de Kinkerbuurtschool. Er zijn 24 lessen gegeven. Voor de kinderen zijn ook kleuterzitjes en een vogelkijkhut gemaakt.

< Op een schooldag in november. Materiaal voor de les 'Wie ruimt al de bladeren op?'

Natuursafari in de tuin met Partou kinderopvang

De overburen van kinderdagverblijf Partou zijn een paar keer langs geweest voor een natuursafari in de tuin.

BUURT- EN WIJKFUNCTIE VAN DE TUIN

Bezoekers van de tuin

Elk jaar wordt de tuin bezocht door buurtbewoners, fotografen, kunstenaars, rustzoekers, (school) kinderen, peuters van de buitenschoolse opvang, (ex-) buurtgenoten, biologen en collega-(natuurtuin) beheerders. De bezoekers komen niet alleen uit de buurt, maar soms ook ver daarbuiten.

De natuurtuin is normaalgesproken open:

- Elke zondagmiddag, van 13 tot 16 uur. Er is dan altijd een van de acht 'zondagsvrijwilligers' aanwezig om de bezoekers te verwelkomen en te informeren.
- Elke donderdag. Dan plegen ook zo'n vijf vrijwilligers onder begeleiding van een deeltijd vaste kracht onderhoud aan de tuin.
 - Oktober tot en met maart van 10 tot 16 uur
 - April tot en met september van 9 tot 15 uur

In pre-corona tijden mochten we rond 3.000 bezoekers per jaar ontvangen. dit jaar kwamen we ondanks de lockdowns tot half mei en vanaf half december uit op 1845 bezoekers.

Op openingstijden	jan - apr	mei - aug	sep - dec	Totaal
Aantal bezoekers per vier maanden	0	1041	804	1845
waarvan totaal op zondagen	0	688	575	1263
waarvan totaal op donderdagen	0	353	229	582

Open Monumentendag 'Buiten Buurten'

Junior gidsen met begeleider David.

Op zaterdag 11 en zondag 12 september nam de Natuurtuin Slatuinen voor de derde keer deel aan het weekend van Open Monumentendag. Meer dan 400 bezoekers mochten we verwelkomen. Met name de rondleidingen door de junior gidsen, een initiatief van Open Monumentendag dat de Slatuinen van harte ondersteunde, gaven extra charme aan de dag. De senior gidsen van de Slatuinen zelf hebben dan ook vooral dan ingesprongen wanneer het druk werd. De bezoekers vonden het zichtbaar leuk.

Voor wie na de rondleiding door de tuin historisch nog meer de diepte in wilde kon in het gebouwtje (ramen open ter ventilatie) aan de hand van historische foto's nog uitleg krijgen over de buurtschap De Baarsjes, ooit een dorpse vlek aan de Kostverlorenvaart, ofwel, geformuleerd in lijn met het thema Buiten Buurten, een landelijke buurt (nog) gelegen buiten Amsterdam, in de Sloterpolder-Baarsjeszijde (Baarsjespolder). De Slatuinenweg, een restant van het Slatuinenpad met lage huizen uit rond 1900, en het terrein van de Natuurtuin Slatuinen herinneren nog aan het landelijk verleden. Aan die agrarische landelijkheid kwam ras een einde toen de Gemeente Sloten in 1921 door Amsterdam werd geannexeerd. Aan de Baarsjesweg dateert alleen nog van vóór de annexatie het neo-rennaissance pand op de hoek met de Slatuinenweg, de voormalige politiepost en brandspuitbergplaats uit 1906. Voor het overige is men geheel aangewezen op de historische foto's (herberg, tolbrug, overtoom).

Het terrein waarop de huidige Natuurtuin Slatuinen ligt. Te zien is het prille Julianapark in 1913, vanaf de hoek Van Rijnstraat (ingang) / Jacob van Wassenaer Obdamstraat; na de annexatie van de gemeente Sloten door Amsterdam in 1921 is het park vernoemd tot het Wilhelminapark aan de Chasséstraat (er was al een Julianapark in Amsterdam Noord en een bijna gelijklopende Rijnstraat in Amsterdam Zuid). Op de achtergrond de enorme witte tent van circus Hagenbeck.

Rond lunchtijd werden voor de vrijwilligers en tegen een schappelijk bedragje voor de bezoekers pannenkoeken gebakken en ook tosti's geroosterd. Zeker op de zonnige zondag nodigde dit uit om buiten op het platje plaats te nemen.

Paddenstoelenexcursie

Op zondag 17 en 24 oktober organiseerde de natuurvereniging KNNV (Vereniging voor Veldbiologie) –afdeling Amsterdam– samen met de Stichting Natuurtuin Slatuinen twee gratis paddenstoelenexcursies. Tezamen meldden zich dertien deelnemers. Een goed paddenstoelenjaar voor de Slatuinen, totaal werden zo'n dertig verschillende soorten gespot. Foto's van Rob Spangenberg en Nico Kuyvenhoven.

Goudvliesbundelzwam, eetbaar, maar niet smakelijk.

Klontjestrilzwam, een geleischimmel.

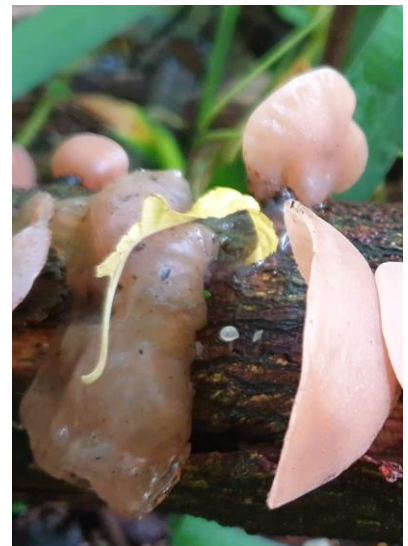
Esdoornhoutknotszwam, gelijkend op verkoold hout.

Rechte koraalzwam, vruchtlichaam gelijkend op koraal.

Bloedsteelmycena, bij beschadiging roodbruin vocht afscheidend.

Echt judasoor, naar Judas, die zich zou hebben verhangen aan een vlier, waarop de zwam graag vegeteert.

STICHTING NATUURTUIN SLATUINEN - HET JAAR IN CIJFERS 2021 **Budget** **Realisatie**

BEHEER - EN BUURTFUNCTIE					
Inkomsten	Beheer- en buurt-functie	Subsidie 2020 (restant), SBA-023422 en 2021, SBA-030478, via het subsidieportaal	19.350	20.318	
	Donaties	Per transactie, QR en cash tijdens openingstijden e.d.	1.200	1.587	
	Slatuinhuis	Verhuur: kantoorplek; cursusruimte; eenmalig gebruik.	1.500	1.058	
	Incidenteel	Catering bij evenementen e.d.	210	104	
TOTAAL INKOMSTEN BEHEER - EN BUURTFUNCTIE			22.260	23.065	
Beheerkosten	Professionele begeleiding	Tuinbeheer en -coördinatie	11.236	11.236	
		Subtotaal beheer: begeleiding, coördinatie	11.236	11.236	
	Directe kosten		Reguliere onderhoudskosten		
			- Planten, struiken, bollen, zaden, turf e.d.	100	285
			- Gereedschap, kleding en materiaal	45	80
			- Zand, grind, erfafscheidingen e.d.	0	0
			- Vlonder- en brugmateriaal, waterbeheer e.d.	0	623
	Bomenbeheer: VTA en snoeien, incl. taxatie	879	1.797		
	Subtotaal beheer: directe kosten	1.024	2.785		
Totaal beheer			12.260	14.020	
Buurtfunctie	Algemene coördinatie	Buurtfunctie, activiteiten, evenementen e.d.	4.815	4.815	
		Subtotaal	4.815	4.815	
	Directe kosten		Activiteiten, evenementen	420	23
			Vrijwilligersborrel, uitje; attenties	250	192
			Kosten dertigjarig jubileum	570	0
	Subtotaal	1.240	215		
Totaal buurtfunctie			6.055	5.030	
Ondersteund	Ondersteunend aan beheer- en buurtfunctie als ook aan natuureducatie (niet uit te splitsen)	Huisvestingskosten			
			- Energie en water	1.000	914
			- Materiaal- en schoonmaakkosten (incl. corona)	120	112
			- Inboedel, buitenmeubilair en onderhoud	90	75
			Stichtingseigen kantoorkosten		
			- Kantinekosten	125	107
			- Kantoorartikelen	50	8
			Drukwerk en verzendkosten	60	103
			- Abbos, boeken, zakelijk betalingsverkeer e.d	300	287
			ICT (computerware, e-mail, internet, telefoon, website)	1.075	955
	Verzekeringen, locale heffingen, diversen	1.125	1.302		
	Totaal ondersteunde kosten	3.945	3.864		
TOTAAL UITGAVEN BEHEER - EN BUURTFUNCTIE			22.260	22.915	
RESULTAAT INK. / UITG. BEHEER - EN BUURTFUNCTIE - Aansluiting liquiditeit			0	150	
NATUUREDCATIE					
NME	Natuureducatie inkomsten	Natuureducatie 2021: lessen najaar	2.125	0	
		Compensatie corona		2.933	
		TOTAAL INKOMSTEN NATUUREDCATIE	2.125	2.933	
NME	Natuureducatie uitgaven	Natuureducatie 2021: lessen najaar	2.125	0	
		Compensatie corona aan lerares		2.933	
		TOTAAL UITGAVEN NATUUREDCATIE	2.125	2.933	
RESULTAAT INK. / UITG. NATUUREDCATIE - Aansluiting liquiditeit			0	0	
Naar balans	TOTAAL RESULTAAT INKOMSTEN / UITGAVEN - Aansluiting liquiditeit		0	150	
	Inventaris	Aanschaf minus afschrijvingen	activa	-267	
	Beheer en buurt-functie	Restant 2020: subsidie ontvangen (SBA-0023422).	activa	-968	
	Natuureducatie	Vergoeding 31-12-2021 nog te ontvangen	activa	2.815	
TOTAAL RESULTAAT OPBRENGSTEN / KOSTEN - Aansluiting eigen vermogen				1.730	

Balans			
Eindbalans 2020			
<u>Activa</u>		<u>Passiva</u>	
Inventaris	1197	Eigen vermogen	3761
Liquide middelen	9221		
		Reservering onvoorzien (calamiteit)	3000
		Reservering Slatuinhuis	905
		Reservering personeel beheer en onderhoud	3720
Beheer en buurtfunctie restant 2019	0		
Beheer en buurtfunctie restant 2020	968		
Natuureducatie okt - dec 2019	0		
Totaal	11385		11385
Eindbalans 2021			
<u>Activa</u>		<u>Passiva</u>	
Inventaris	930	Eigen vermogen	5491
Liquide middelen	9371		
		Reservering onvoorzien (calamiteit)	3000
		Reservering Slatuinhuis	905
		Reservering personeel beheer en onderhoud	3720
Beheer en buurtfunctie restant 2020	0		
Natuureducatie okt - dec 2021	2815		
Totaal	13116		13116

Opmerkingen bij de begroting en de balans

Totaal resultaat inkomsten / uitgaven (aansluiting op de liquiditeit 31/12/2021).

Het totaal resultaat inkomsten/uitgaven gebudgetteerd, € 0,00, is bijna gelijk aan het resultaat inkomsten/uitgaven gerealiseerd, namelijk € 150. Vanwege de lockdown omstandigheden is er minder dan gebudgetteerd uitgegeven aan de categorie Buurtfunctie. Daardoor was er wel ruimte om meer aandacht te besteden aan bomen- en waterbeheer (categorie Beheerkosten). Met name het waterbeheer vroeg dit jaar bijzondere aandacht, zoals beschreven in het verslag onder het item Het Kroosteam.

Totaal resultaat opbrengsten / kosten (aansluiting op het eigen vermogen 31/12/2021).

Het totaal resultaat opbrengsten / kosten is € 1.730. Dat is wel een geflatteerde momentopname, want de grootste post is de nog te ontvangen, maar vervolgens weer door te betalen vergoeding namens de door de leraar gegeven lessen natuureducatie. Naar verwachting zal de verhuur van het Slatuinhuis evenwel als extra noodzakelijke inkomstenbron in 2022 weer op het niveau van 2020 liggen, waarbij het eigen vermogen ook weer enigszins opgekrikt kan worden.